

Szabó Ágnes Anna (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az életkor-meghatározás kihívásai a menekültügyi eljárásokban

Ez a tanulmány a menekültügyi eljárásokban alkalmazott életkor-meghatározást vizsgálja alapjogi szempontból, különös tekintettel a gyermekek mindek felett álló érdekei védelmének érvényesülésére.

A kronológiai életkor megállapítása megalapozott kétségek felmerülése esetén az egyik legfontosabb feladat, mivel ez alapján történik a gyermekkor meghatározása. Uniós vívmányainknak köszönhetően a 18 év alatti személyeket megilletik különleges befogadási feltételek és bizonyos eljárásjogi garanciák. A téma interdiszciplináris jellegű, hiszen a jogi értékelés kialakításához elengedhetetlen az előzetes orvosi és pszichológiai vizsgálatok elvégzése, amelyeket a gyermek egyedi helyzetének és szükségletének figyelembevételével kell lefolytatni. Minden szakmai törekvés ellenére, az eredmények ebben az esetben sem lesznek minden kétséget kizáróan pontosak, mivel sokszor nem megfelelő, elavult módszereket alkalmaznak. E bizonytalanság visszaélésre adhat lehetőséget, valamint sérti a gyermekek jogait az eljárás során. Ebből kifolyólag, mind az eljáráson, mind az alkalmazott módszereken változtatni szükséges a gyermeki jogok védelme érdekében.

Kutatásom célja, hogy megvizsgáljam az életkor-meghatározás eljárásrendjét más uniós országokban, s feltérképezzem annak lehetőségét, hogy az összehasonlítás eredményei implementálhatóak-e a hazai jogrendbe.

Szabó Róbert (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Cigány/roma gyerekek a szocialista kori főváros kisegítő iskoláiban

Előadásom a magyarországi cigány/roma gyerekek oktatási helyzetének kihívásainak egyik fő kérdéséről, a kisegítő iskolába való áthelyezésük problémájáról szól.

A cigányok/romák integrációjával kísérletező szocialista állam már az 1960-as években felismerte, hogy a cigány tanulók nagy része gyakran túlkorosan kezdte meg az iskolát, és tanulmányi eredményeik elmaradtak a nem cigány diákokétól. Az állam megoldásként a cigány/roma gyerekeket nagy arányban helyezte át kisegítő iskolákba, ami indokolatlanul magas arányokat eredményezett néhány budapesti kerületben. A jelenség háttérében gyakran áll a helytelen iskolaérettségi vizsgálat és a „mechanikus” áthelyezési gyakorlat, mely a társadalmi és környezeti hátrányokat figyelembe véve nem megfelelően méri fel a gyerekek tanulási képességeit.

Az állam szemléletében az 1970-es évek közepétől következett be változás, amikor a kerületi tanácsok szintén is jelentkezett a helytelennek mi-

nősített gyakorlat megszüntetése és helyette egyéb megoldási utak keresése. Ebben közrejátszott az is, hogy ezzel párhuzamosan az értelmiség irányából érkezett kritika és javaslat a központi cselekvés szükségességére.

Az előadásban foglalt kutatás forrásait egyrészt levéltári források adják. A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában (MNL OL), illetve a Budapest Főváros Levéltárában (BFL) lévő iratanyagok részletgazdag módon nyújtanak betekintést a pártállam romák oktatásával kapcsolatos tevékenységébe. Másrészt, ugyancsak fontos forrásnak tekinthetők a kérdésre vonatkozó korabeli értekezések, szociológiai írások és sajtóanyag.

A kutatás és a konferencián történő előadás bemutatása a Budapest Főváros Levéltára támogatásával, *A budapesti romák története* által valósulhatott meg.

Szabó Tímea (Szegedi Tudományegyetem)

Nőnek lenni: Ida Baccini, egy őszinte és elkötelezett hang a 19. század második feléből

Kutatásaim fókuszában a nemzeti egyesülés útján járó 19. századi Olaszország egyik enigmatikus, ám némiképp elfeledett figurája, Ida Baccini (1850-1911) életművének vizsgálata áll, amelynek keretében a TDK-dolgozatom szűkebb témáját a *La mia vita. Ricordi autobiografici* (1904) című önéletrajz és a *Fanciulla massaia* (1880) című olvasókönyv összevető elemzése alkotja.

Ida Baccini, kiemelkedő pedagógus és író, több mint száz mű szerzője, valamint számos pedagógiai és irodalmi folyóirat szerkesztője volt, illetve a női emancipációs mozgalmak úttörője. Erről az izgalmas és sokrétű életút-ról számol be életrajzi írásában is. Érdeklődésemet különösen felkeltette, ahogyan az életét végigkísérő, állandó küzdés a férfiak uralta kulturális-irodalmi és társadalmi közegben összekapcsolódik a nők helyzetével kapcsolatos reflexiókkal, onnan pedig transzplantálódik a korszerű pedagógiai elvek sorába, példaként szolgálva a korszak lányainak nevelésében. Ez utóbbit találhatjuk a lányok számára írt olvasókönyvben is, amely leplezetlenül provokatív szándékkal és humorral próbálta megfogalmazni, milyen az ideális hölgy, réteg-zett történeteszöveggel gazdagítva a könyvet.

Dolgozatom a történeti szemléletű vizsgálat mellett a művek elemzése során mindenekelőtt narratológiai szempontokat érvényesít, az elméleti kereteket pedig az autofictionnel foglalkozó és a feminista irodalomkritika adja.